

2006-2007 Mithat Şen

2007

MAC ART Gallery

(Sergi Kataloğu)

Metin: Glseli İnal

Alanus De Insulis

Mithat Ően yeni bir evren yaratımı tadında merkezi hićbir yerde çevresi her yerde olan dairenin - Alanus de Insulis - yansımalarıyla estetik bir analize giriŐmiŐtir. DüŐün'n her hareketi sonsuzun deviniminden parçaları bize seçme olanağı sağlar. Sanatçı da bu devingenin arka arkaya gelen konumlarını ve bu konumların kendi ilerinde yaŐadığı sabit karakteri daire formunda belirleyerek yaratı sürecinde uzay zaman koordinatlarına göndermede bulunmaktadır. Sonsuzun cevherlerinden biri olan daireyi her çalıŐmasında üç boyutlu, yüzeysiz ya da hafif derinlik vererek yorumlaması ise; bu formun dönüŐtürdüđü, kendine mal ettiği içeriği vurgulayarak saf formun en görkemli zdekselliđine doğru bir dönüŐü ya da sıçrama noktasını yaratabilmekle iliŐkilidir. Sanatçı ortaya koyduğu yapıtlarda; kendi ruhundaki saf nitelikleri, genlerinde taŐıdđı bilgiyi, gelenekten beslendiği çekirdeği ani ütopik bir jestle dönüŐtürmekte ve kendi estetik sürekliliğine bir değer olarak katmaktadır, insanoğlunun kültürel mirasındaki ıldırıtcı zıtlıklar arasından sıyrılarak yalın ve net bir dile ulaŐmaya karar vermiŐtir bir kez. Ancak eserlerinde yine de dolaylı bir söylem söz konusudur. Çünkü Mithat Ően zerk bir uzam kurarak yeni bir estetik fragmanlaŐmanın merkezi analizini gerçekleŐtirmeye çalıŐır. Sanat ifadesinin özerkleŐmesi ise; ileri modernist ađ ya da post modern çağda; yalıtılmıŐlıđın dıŐavurumuna, yalnızlık ve sonsuzu algılama biçimine eŐittir. Bu salt daire formunu ele alıŐından da bellidir, Őöyle ki; merkezi analizde kare bir tuvalin içinde yer alabilecek olan tüm dairelere karŐı bir zaaf içindedir ve isterse bu gözükmeyen Őeffaf ya da suptil bir daire olsun; dairenin merkezi saflığı temsil ediyorsa onun çevresini saran kare form da sonsuzluğun kendisi olabilir ona göre. Böylece bir sonsuzluk ve sonsuzlukta belirli bir nokta tutkusuyla Holistik ideadan damıttığını; anti-formun süreçlerine tabii kılmaktadır sanatçı. Böylece de Mithat Ően'in önerisinde biz; bütünlük duyumunun kendisini, dinamik akıŐı, bağlam ve sürekliliğin özünü yakalarız.

Mithat Ően'in varlık mertebelerinin geometrik temsilleri arasından daireyi zamansal ard ardalık; varoluŐun tüm anlarını ya da bu varoluŐ sırasında tüm eylemleri, fiilleri jestleri kuŐatan bir ifade alanı olarak belirlemesi; bir baŐlangıç noktasına denk düŐmesini yaŐamak ve onu yorumlama istencinden kaynaklanır. Her eser yeni bir baŐlangıç noktasıdır onun için. Eserlerin salınım kodlarına göre yüzeyde olup biten bir hareketten söz edebiliriz. Yüzey çalıŐmalarında sanatçı kendi ifadesine göre alçak rölyef uygulaması yapar. Kâh ocukluk anılarından bir renk kâh geleneksel kültürden bir renk kâh düŐünsel bir renk ya da renksizlik eserlerin tonlarını belirler. Bir kırmızı daire tüllerle kaplı, diğerı parlak fuŐya kumaŐ, bir diğerı gl yeŐili yapay kumaŐ, diğerı Bizans moru deri, bir diğerı saf keten, bir diğerı siyah yine siyah ve siyah saten... Hacmin kırılması değil ama sanatçının İfadesine göre yüzey kırılması yaŐanır eserlerde. Pentr ya da tablo geleneği bütünüyle bir kenara bırakılarak Fraktal bir yapı-boz oyunu içinde ilerler estetik ifade. Hićbir Őeyin temsili yoktur ve kendisi vardır sadece. Bir Őeyin bir nesnenin ya da öznenin temsili bir ifadesinden söz edemeyiz ancak kendilerinden söz edebiliriz

sanatçıya göre. Tuvalin ya da eserin kendisinde taşıdığı imge; algıyı merkeze taşırken sanatçının hedefi mutlaklar üzerinden konuşmaktır ya da iletişim kurmak.

Sanatçıda daire formunun bu denli sık gündeme gelmesi demek kesif yoğun bir mutlakla uğraşma anlamına gelir. Şöyle ki; dış dünyada, evrende ya da Mikrokosmos'da her şey akar, biçim değiştirir, boşluklar dolar ve hız yaşanır. Sürekli hareketin bulunduğu çevrenin merkezine ulaştığımızda durmadan değiştiğini sandığımız şeyin olduğu gibi durduğunu fark ederiz. Ortada logos ve yeni sükun vardır. Geleceğin ve geçmişin başlangıç noktasıdır bu. Kendi merkezimizi bulduğumuzda Makrokosmos'un merkezine ulaşırız ki orada zamansal bir sessizlikten başka bir şey yoktur. O halde sanatçı tüm yıkıcı tavrıyla dünyasal her şeye sırtını dönerek sır vermeyen evrenin yapı taşlarını çözmek adına estetik bir oyuna girişmiştir ki; bu onu ister İstemez yaşamın temel yapı taşlarını keşfetme anlama ve yeniden yorumlama Mood'una taşır. Çünkü daire tekliğin ve tanrının sembolüdür.

Sanatçı tarafından yorumlanmış giydirilmiş ve renklendirilmiş bir dairenin iç düzeneklerinde rastlanan salınım Mood'larında iç içe geçmiş ve yan yana belli bir devinimle yer alan küçük formlar; aykırı su damlalarını, garip bitki plantasyonlarını, bir annenin rahmindeki dokuzları, yosun birikimlerini, cüce bir yıldızın doğumunu, çakıl taşlarının rasgele dizilişlerini, su damlalarının kumların kuru yüzeyine biçimlenişini, mumun üzerinden kayan kum taneciklerini, atomun yapısını ansır. Hareketin ve hızın asal biçimi, yaşam yasasının asıl şekil, gezegenlerin yüce biçimi, hücrenin kendisi ve Güneş'in ve Ay'ın ve Merkür'ün ve Jüpiter'in Satürn'ün biçimini ansitan estetik yorumlanmış daire; merkezi her yerde ve çevresi hiçbir yerde olmayan o büyük daireye atıfta bulunmak adına sanatçı tarafından tasarlanmış bir planın sadece bir parçası haline gelir. Öte yandan her şeye tüm biçimlere sırtını dönerek yeni bir yüzeysellik yaratma, alçak rölyefle kazanılmış bir ifadede yüksek bir dil ortaya koyma. Düşünce içinde yol alma, alırken sonsuzu arzularak sonsuzun bir parçasını gerçekleştirme.

Mutlağa dokunmak üzere yola çıkmak devinim halindeki ufka doğru yola çıkmaktır aslında. Ancak bu göreceli ufuk; bir anlamda sanatçı tarafından sonsuzun içinde belirlenen ufuk; yaklaştıkça uzaklaşmaktadır. İşte çünkü o sonsuzun kendisidir de ondan. Öyleyse sanatçı da; mutlak ufuk, içkinlik düzlemi üzerinde biriken yeni zaman ve asıl alt olduğumuz boyutu gündeme taşır hep. Zamansız teklik; yüce bir ereğe yaslanarak böylece form bulur ve yorumun aşkınlığında bir yol göstericiye dönüşür. Mekânsız noktadan tüm mekânlara açılımdır bu. Öte yandan Şen'in ışıkla pek haşır neşir olmaması şu aşamada arındırılmış bir ışığı arıyor oluşundandır. Çünkü arındırılmış ışık kutuplaşmış dünyada asla bulunmaz. Yine; dünyada ki düzende kusursuz hiçbir şey bulunmaz. Kusursuz olabilmek için dünyayı terk etmek gerekir. Böylece o da mutlağın formlarını art arda devreye sokarak kendi estetiğinin bir Motto'su yapmıştır şimdilik. Şekilsiz noktanın bütün formları doğurduğunu bilerek arka arkaya daireler yaratır.

Tinsel düzeyde ise; daire yani Mandala Doğu kültür ve geleneklerinde merkezi simgeyi temsil eder. O karmik döngü, kozmik yasa ve tüm varlığın temelidir. Aynı zamanda varoluşun mayası sevgi enerjisidir. Saf zihin dairenin tam orta noktasında bulunur, güneşin ve ayın ortası, gezegenlerin orta noktası, İnsan bedeninin orta noktası. İnsan bir Mandala'dır. İnsan ve evren birbiri içine geçen evrenler olarak Mandala'nın yasasına bağlıdır. Sanatçının düşüncelerini karşılayan (denk gelen) karmik potansiyeller yaratı sürecinde insan aklının yazılımının anlaşılmasız ve tükenmez arketiplerine ipucu sağlayan sembollere dönüşürken ortaya; kare tuval, üçgen tuval ve yamuk ve yuvarlar çıkar. Mithat Şen duyuş yoluyla algılayıp eseri tamamlamaktan daha çok ruhunda saklı ön bilişsel bir imge

tasarlar. Ve yeryüzündeki herhangi bir görünüş onda saklı bulunan bir imgenin tetiğini çeker. Mithat Şen'de yaratıcı imgelem sonuçta; gezegenler ya da üst-uzayda bulunan yabancı güneş sitemlerinin ona yansıyan biçimleri olarak; yaradılışın temel formlarının tuvalde son kertede özüne dönüştüğü yer olur. Çünkü sanatçıdaki fizik algısı aynı zamanda belirli bir ruhsal aktivitenin fiziğidir. Sanatçıda evrenin arketip imgeleri (kare üçgen daire) bize sunulan anlamların ipuçlarını sunarak; bu verilerin biçim değiştirmesini etkiler ve bu yolla belirli bir estetik oluşumun tarzını ve onda saklı olan temel yönelimi bilinir kılar. Mithat Şen'in sanat ifadesiyle sağladığı aşkın boyut Holistik paradigma ile açıklanabilir ancak. Aşkın boyutta bir model ve onun örneklerini ya da evrenin yazılımı ve donanımı arasındaki ilişkiyi de gösterebilir bize.

Estetik imge yaratıcının mutlak varlığından gelirken aynı zamanda büyük varlığın içinden de gelir. Ve yaratıcıda tasarı ve yaratı anındaki bu buluşma (hem içten hem dıştan) koşullandırılmamış imgenin kaynağını yaratır. Bu sanatçının ulaştığı saf yaratı anıdır ve bu aşamada varlıkların tüm sonsuz çeşitliliğini de kapsayan tüm eşsiz niteliklerin geride bırakılma anı yaşanır. Bu süreç yaratıcı sanatçının saklı ve görünür olan arasındaki uygunluğu bularak yaşanan her şeyi sembole dönüştürmesi demektir. Jung'a göre sanatın yaratım süreci ilksel örnekler- arketip an Sich- imgenin bilinç dışında eyleme geçmesi ve bir imgenin özenle işlenip tamamlanmış bir çalışma olarak biçimlendirilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Ona biçim veren sanatçı onu var olan dile çevirmekle; yaşamın en derin kaynaklarına uzanma olanağı sağlamaktadır. Sanat İfadesi böylece çağın ruhunu sürekli olarak eğitmekte ve büyük yokuşu yaşanan yabancı biçimleri uyandırmaktadır.

Yine; modern sonrası ifadede; işlevsel bütünlüğe, biçimsel bütünlüğe, zamansal ve mekânsal (espas)bütünlüğe tepki biçiminde ortaya çıkan sanat eseri (sanat sonrası resim) Mithat Şen tuvallerinde görüldüğü gibi; işlevsel bütünlük karşıtı; akışı kesme, zedeleme, şaşkırtma, istifleme biçiminde ifade edilir. Ancak bir farkla ki; bütünün akışını kesme, zedeleme ve şaşkırtma da imtiyazlı parçaları-renkli dairesel formları- hiçbir zaman göz ardı etmemek önemlidir burada. Fark edilen fark ve imtiyaz ise biçimin özgürlüğünde beliren form vurgusudur. Yine bu ifadede ileri sürülen fuşya daire, kırmızı daire, siyah daire, altın daire ve nötr daire renklerinden ötürü zamansal kopmaları (ileri geri zaman) işaretler ki çok kodlu renklilik ya da çok kodlu tavırlarla beslenen bu sanat İfadesi sonuç olarak; post modern anlatımda; renk düzeneği ve seçimi paralelinde; minimal bir dilin en eski dille yer değiştirme birlikteliğini işaretler. Bu bir yandan çokların birliğine yollanan bir işaret de olabilir. Evet; hiper biçimlerin örtülerine karşı, örtükleri iç dünyanın çeşitliliği iç-dış tutarsızlığı yoktur burada. Birbiriyle örtüşür her biri. Ve bir kavram anlam değiştirdiğinde; en çok zamanı anlamda dolu buluruz biz. Evren karmaşık, dinamik, kendini örgütleyen, lineer olmayan dizgelerden oluşur. Sanatçının bu karmaşık gözüken yapıdan kaçışıyla başlayan bu estetik dil; oradan ayrılırken yanında taşıdıklarından oluşan tüm malzemesini kuşatmaktadır.